

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-04-14

Diarienummer 2023–4937

Handläggare

Jenny Toth

Telefon: 031-368 38 84

E-post: jenny.toth@miljo.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över remiss Ändrade regler för vattenskoter (SOU 2022:49), SLK 0250/23

Förslag till beslut

Miljö- och klimatnämnden skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande över remiss Ändrade regler för vattenskoter (SOU 2022:49), till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att yttra sig över en nämndremiss om en remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet som rör ändrade regler för vattenskoter (SOU: 2022:49).

Med det nuvarande rättsläget är det otydligt hur myndigheter kan agera för att förhindra att oacceptabla störningar uppstår till följd av användningen av vattenskotrar. De nu gällande bestämmelserna anses inte heller vara proportionerliga ur ett EU-rättsligt perspektiv. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att utreda hur användningen av vattenskotrar bör regleras. Utredningens förslag omfattar i korthet att den nu gällande vattenskotreförordningen ska upphävas, och att det istället ska inrättas ett generellt förbud mot att köra vattenskoter i naturreservat. Utöver detta föreslås Länsstyrelserna få en utökad befogenhet att meddela sjötrafikföreskrifter så att det blir möjligt att meddela föreskrifter om begränsning i rätten att utnyttja vattenområde för användning av vattenskotrar. Länsstyrelserna ska också ges i uppdrag att se över behovet av sådana föreskrifter. Utredningen innehåller vidare förslag om att statliga myndigheter ska ansvara för vägledning och information rörande Sjötrafikförordningen, vattenskotrar och gällande regler, samt utreda förutsättningarna för ett register för vattenskotrar. Antalet brott som ska leda till återkallelse av förarbeviset för vattenskoter ska utökas. Regeringen ska ges möjlighet att meddela föreskrifter om avgifter för handläggning för ärenden som rör användning av vattenskotrar. Kommunerna föreslås inte få några uppgifter.

Miljöförvaltningen instämmer i utredningens förslag att vattenskoterkörning ska vara förbjudet i naturreservat, samt att kontrollen av att förbudet efterlevs ska utföras av Polismyndigheten och Kustbevakningen. Miljöförvaltningen ser dock en risk att nöjesåkning med vattenskotrar generellt kommer att öka inom områden som inte är naturreservat om utredningens förslag att upphäva förbud i alla andra vattenområden genomförs. Därmed finns en risk för ökad störning för människor och för växt- och

djurliv. Miljöförvaltningen befarar att det blir svårt att kontrollera om störning på djurlivet som inte är tillåten enligt artskyddsförordningen sker. Vi bedömer därför att fler strandnära områden bör fredas från vattenskoterkörning. Ett relativt enkelt och resurseffektivt sätt att göra detta på kan vara att förbjuda nöjeskörning med vattenskoter inom ett visst avstånd till strandlinjen. Om en sådan generell fredning av strandnära områden inte blir aktuell bedömer miljöförvaltningen att det kommer bli nödvändigt att staden i samverkan med länsstyrelsen utreder behov av ytterligare fredade områden via sjöfartsföreskrifter.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnaderna för Göteborgs Stad utifrån utredningens förslag har inte gått att kvantifiera, men bedöms sammantaget bli ringa. Enligt utredningen omfattas inte kommunerna av de förslag som handlar om att länsstyrelserna kan se över vilka områden som behöver regleras med sjötrafikföreskrifter. Miljöförvaltningen bedömer dock att sådan reglering blir mer träffsäker om kommunerna involveras för att bidra med lokal kunskap inom sina geografiska områden. Förvaltningen har inte inom det här ärendets hantering kunnat uppskatta vilka resurser en sådan samverkan skulle kräva från staden.

Kommunerna kan bli skylthållare vid inrättande av sjötrafikföreskrifter.

Miljöförvaltningen bedömer att sådan kostnad bör hamna hos den förvaltning inom kommunen som förvaltar de områden som blir aktuella. Kostnaden för skylthållning kommer att bero på hur många platser inom kommunen som har behov av sjötrafikföreskrifter.

Då tillsynsansvaret för regleringar inom sjötrafikföreskrifterna ligger hos Polismyndigheten och Kustbevakningen förväntas inga tillkommande kostnader för tillsyn belasta staden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömning ur ekologisk dimension utvecklas under rubriken Förvaltningens bedömning.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilaga

1. Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Ändrade regler för vattenskoter (SOU: 2022:49) [Finns även här \(länk\)](#).

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att yttra sig över nämndremiss 0250/23 om remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet om ändrade regler för vattenskoter (SOU: 2022:49) senast den 25 april 2023. Miljöförvaltningen har begärt och fått förlängd remisstid till den 28 april 2023 för behandling i miljö- och klimatnämnden den 25 april 2023.

Miljöförvaltningen har bedömt förslagen i remissen och tagit fram förslag till yttrande som redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Beskrivning av ärendet

Bestämmelserna i förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter har visat sig vara svåra att tillämpa, och bestämmelserna anses inte vara proportionerliga ur ett EU-rättsligt perspektiv. Under de senaste åren har användningen av vattenskoter dessutom ökat, och det finns ett behov av ett nytt och fungerande regelverk. Regeringen beslutade därför i september 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda hur användningen av vattenskotrar bör regleras. Utredningen har antagit namnet vattenskoterutredningen, och utredningens betänkande finns nu i SOU 2022:49 (bilaga 1).

Miljöförvaltningen svarade på utredningens frågor om störning från vattenskotrar och andra liknande farkoster genom ett yttrande till Regeringskansliet den 25 november 2021 (diarienummer 2021–21716).

Remitterande myndighets förslag

Utredningen konstaterar att det nuvarande rättsläget gör att det är otydligt hur myndigheter kan agera för att förhindra att oacceptabla störningar uppstår för miljön och människors hälsa till följd av användningen av vattenskotrar. Utredningens förslag till förändringar är i korthet följande:

- Den nu gällande vattenskoterförordningen ska upphävas.
- Det ska införas ett generellt förbud i sjötrafikförordningen (1986:300) som innebär att det är förbjudet att använda vattenskoter i naturreservat om inte annat framgår av föreskrifterna som gäller för reservatet. Förbudet omfattar inte samhällsviktig verksamhet eller bruk i allmän farled.
- Länsstyrelsernas bemyndigande att meddela sjötrafikföreskrifter ska utökas så att det blir möjligt att meddela föreskrifter om begränsning i rätten att utnyttja vattenområde för användning av vattenskoter. Länsstyrelserna ska också ges i uppdrag att se över behovet av sjötrafikföreskrifter.
- Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska ges möjlighet att meddela föreskrifter om avgifter för handläggning avseende ärenden som rör användning av vattenskoter eller annan liknande vattenfarkost.
- Havs- och vattenmyndigheten ska vägleda om hur sjötrafikförordningen (1986:300) kan tillämpas för att inte oacceptabla störningar för människors hälsa och miljön ska uppkomma till följd av vattenskoterkörning.
- Transportstyrelsen ska vara ansvarig för att tillhandahålla information om vattenskotrar och gällande regler.

- Antalet brott som ska föranleda återkallelse av förarbeviset för vattenskoter ska utökas.
- Transportstyrelsen ska utreda förutsättningarna för ett register för vattenskotrar.

En konsekvens som utredningen ser av sitt förslag är att det genom att rättsläget blir tydligare, och genom att de rättsliga hindren undanröjs, kommer att vara enklare att vidta åtgärder för att förhindra att oacceptabla störningar uppkommer. Förslaget om utökade möjligheter till sjötrafikföreskrifter och förbud mot vattenskoteråkning i naturreservat bedöms få positiva konsekvenser både för miljön och för människors hälsa. Kommunerna föreslås inte få några nya uppgifter utifrån utredningens förslag, förutom att kommunerna kan bli skylthållare vid inrättande av sjötrafikföreskrifter.

Förvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen instämmer i utredningens förslag att vattenskoterkörning ska vara förbjudet i naturreservat, samt att kontrollen av att förbudet efterlevs ska utföras av Polismyndigheten och Kustbevakningen. Förslaget innebär således inga ökade kostnader när det gäller förvaltningens tillsyn i kommunala naturreservat.

Enligt nu gällande lagstiftning (Förordning (1993:1053) om användning av vattenskoter) får vattenskotrar endast användas i allmän farled och i sådana vattenområden som länsstyrelsen pekat ut. Utredningens förslag innebär att användningen av vattenskoter går från i princip ett generellt förbud till att, som utgångspunkt, vara tillåten i alla vattenområden förutom i naturreservat. Miljöförvaltningen ser en risk att nöjesåkning med vattenskoter kommer att öka om utredningens förslag genomförs, och därmed ökar risken för störning för människor och växt- och djurliv.

Genom sin förmåga att ta sig fram i grunda vatten riskerar vattenskoterkörning att orsaka störning på växt och djurliv genom framför allt buller och grumling. Det gäller djur som finns på vattenytan och i landområden nära strandlinjen, samt växter- och djur som finns i vattnet eller på grunda bottenar. I områden med sjöar där det nu inte finns bryggor och fritidsbåttrafik, skulle vattenskoterkörning kunna påverka områden som hittills varit ostörda. I Göteborg är det främst i nordost det finns sjöar som inte ligger inom naturreservat, ett exempel är Härlanda tjärn. I kusten finns större områden där växt- och djurliv kan påverkas. Till exempel säl har en extra känslig period när kutarna föds och är små, och digivning måste ske på land eller i vattenbrynet (ungefär i mitten av juni och en månad fram). Även vid pälsbyte måste sälarna tillbringa en stor del av tiden på land (juli till augusti)¹. Många sjöfåglar, till exempel ejder och andra andfåglar har en känslig period under häckning och när ungarna är små och simmar nära land. Samma problematik finns i insjöar, till exempel för storlom. Fåglar har även en känslig period när de ruggar.

Utredningen pekar på att körning som förstör häckningsplatser för fåglar eller som orsakar kollisioner med djur inte är tillåten enligt artskyddsförordningen. Miljöförvaltningen befarar att det blir svårt att kontrollera att sådan störning inte sker. Vi bedömer därför att fler strandnära områden bör fredas från vattenskoterkörning. Ett relativt enkelt och resurseffektivt sätt att göra detta på kan vara att förbjuda nöjeskörning med vattenskoter inom ett visst avstånd till strandlinjen, liknande de regler som finns i flera andra europeiska länder. Enligt bakgrundstexten i SOU 2022:49 gäller i Danmark att

¹ ArtDatabankens artfakta 2023-03-14, artfakta.se

det inom 300 meter från land enbart är tillåtet att köra vattenskotrar för passage, och med begränsad hastighet (5 knop). Även i Frankrike, Tyskland och Spanien finns regelverk som begränsar körningen inom 200–300 meter från land. Genom sådan fredning av strandnära områden skulle även risken för störning av friluftsliv och vid kommunala badplatser minska. Utredningen har dock förordat att ett sådant allmänt förbud inte införs, bland annat då utredningen anser att sjötrafikföreskrifter blir mer träffsäkra där det mest behövs och att det blir svårt för vattenskoterförare att uppskatta avståndet till land.

Om en generell fredning av strandnära områden inte blir aktuell bedömer miljöförvaltningen att det kommer bli nödvändigt att staden i samverkan med länsstyrelsen utreder behov av ytterligare fredade områden med avseende på växt- och djurliv samt friluftsliv. Detta bör bli en möjlighet utifrån utredningens förslag att länsstyrelsen ska få i uppdrag att se över vilka vattenområden som behöver regleras med sjötrafikföreskrifter, samt få utökad och förtydligad möjlighet att föreskriva om förbud mot vattenskotrar. Enligt utredningen omfattas inte kommunerna av dessa förslag, men miljöförvaltningen bedömer att sådan reglering blir mer träffsäker om kommunerna involveras för att bidra med lokal kunskap inom sina geografiska områden. Behov av att införa sjötrafikföreskrifter kan även finnas då det gäller vattenskoterkörning, i annat syfte än sjöräddning, i närhet till kommunala badplatser eller områden för friluftsliv. Det kan dock ta avsevärd tid innan sådan reglering kan vara på plats. Länsstyrelserna har enligt utredningen bedömt att om vattenskoterförordningen upphävs skulle det krävas ett omfattande arbete med att ta fram sjötrafikföreskrifter på länsnivå. Miljöförvaltningen har inte inom det här ärendets hantering kunnat uppskatta hur mycket resurser en sådan utredning skulle kräva från staden, givet att länsstyrelsen efterfrågar en sådan samverkan, men de bedöms omfatta ett antal möten med kunskapsutbyte och motivering till förslag.

Anna Ledin

Direktör

Marcus Jahnke

Avdelningschef